

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

ĐƠN YÊU CẦU CÔNG NHẬN SÁNG KIẾN

Kính gửi: Trường Tiểu học Nha Môn 2

1. Tôi ghi tên dưới đây:

Họ và tên	Ngày tháng năm sinh	Nơi công tác (hoặc nơi thường trú)	Chức danh	Trình độ chuyên môn	Tỷ lệ (%) đóng góp vào việc tạo ra sáng kiến (ghi rõ đối với từng đồng tác giả, nếu có)
Đỗ Thị Anh Thư	23/02/1993	Tiểu học Nha Môn 2	Giáo viên	ĐH Giáo dục Tiểu học	100%

2. Là tác giả đề nghị xét công nhận sáng kiến: **“Một số biện pháp giúp học sinh nâng cao kỹ năng làm bài văn tả cảnh trong phân môn Tập làm văn ở lớp 5/1, Trường Tiểu học Nha Môn 2”**.

3. Chủ đầu tư tạo ra sáng kiến (trường hợp tác giả không đồng thời là chủ đầu tư tạo ra sáng kiến): Không có

4. Lĩnh vực áp dụng sáng kiến: Giáo dục

5. Ngày sáng kiến được áp dụng lần đầu hoặc áp dụng thử (ghi ngày nào sớm hơn): 29/12/2022

6. Mô tả bản chất của sáng kiến:

6.1. Tình trạng của giải pháp đã biết:

a) Phương pháp tổ chức dạy học, quản lý (thường làm) trước khi thực hiện những giải pháp mới

Năm học 2021-2022 là một năm học đầy khó khăn do tình hình dịch bệnh Covid-19 diễn biến phức tạp. Vì vậy đầu năm học 2022-2023, trong quá trình giảng dạy các em học sinh lớp 5/1, Trường Tiểu học Nha Môn 2, bản thân tôi nhận thấy một số em còn hạn chế trong học tập ở môn Tiếng Việt nhất là phân môn Tập làm văn với một số kỹ năng quan trọng trong viết tốt bài văn tả cảnh như sau:

- Phần lớn học sinh không thích học phân môn tập làm văn vì môn này khó đòi hỏi sự sáng tạo và năng khiếu của các em.

- Vốn từ ngữ của các em còn hạn chế nên khi viết văn thường bị lặp lại từ, lời văn chưa lưu loát, diễn đạt chưa trôi chảy, thiếu hình ảnh, cảm xúc. Khả năng vận dụng các phép tu từ vào viết bài văn tả cảnh thì việc lựa chọn hình ảnh sinh động, hấp dẫn, cuốn hút người đọc đưa vào bài văn quả là khó với các em.

- Một số đoạn văn các em viết không trình bày đúng theo một kết cấu hợp lí. Sắp xếp các ý rời rạc, miêu tả không theo một trình tự hợp lí.

Ngay từ đầu năm, tôi đã tiến hành điều tra việc học của các em khi viết bài văn miêu tả cảnh ở lớp 5/1, thu được kết quả cụ thể như sau:

Thời gian	TSHS	Có hứng thú, ham thích môn học	Tỉ lệ	Vốn từ còn rất hạn chế, chưa sử dụng các biện pháp tu từ. Khó bộc lộ cảm xúc, tình cảm.	Tỉ lệ	Sắp xếp các ý rời rạc, miêu tả không theo một trình tự hợp lí.	Tỉ lệ
Đầu năm	39	5	12,82 %	14	35,9 %	20	51,28 %

Từ thực trạng trên cho thấy việc tìm biện pháp giúp học sinh làm tốt bài văn tả cảnh trong phân môn Tập làm văn là một việc làm vô cùng quan trọng và cần thiết. Tôi đã phân tích và tự đặt ra cho mình câu hỏi: Phải làm gì? Làm thế nào để khắc phục tình trạng đó? Vì vậy tôi quyết định nghiên cứu đề tài: **“Một số biện pháp giúp học sinh nâng cao kỹ năng làm bài văn tả cảnh trong phân môn Tập làm văn ở lớp 5/1, Trường Tiểu học Nha Môn 2.”**

b) Những ưu, nhược điểm của giải pháp tổ chức dạy học hoặc quản lý đang được áp dụng tại cơ quan, đơn vị và phân tích nguyên nhân dẫn đến tình hình đó

- Công nghệ số phát triển, các em bị cuốn hút bởi các thiết bị như ti vi, máy tính, điện thoại, các thiết bị hiện đại và các ứng dụng Zalo, Facebook, Youtube nên các em ít đọc sách, báo, truyện.

- Trong quá trình giảng dạy, giáo viên chưa chú trọng việc rèn cho học sinh kỹ năng quan sát và dùng ngôn ngữ diễn đạt lại những gì mình đã quan sát được. Giáo viên chưa tổ chức được nhiều hoạt động nhằm phát triển tư duy ngôn ngữ ở học sinh.

- Học sinh không được quan sát trực tiếp cảnh vật miêu tả cho nên các em vô cùng lúng túng khi miêu tả. Khi quan sát thì các em chưa được hướng dẫn cụ thể về kỹ năng quan sát: quan sát những gì, quan sát từ đâu? Làm thế nào phát hiện được nét tiêu biểu của cảnh vật cần miêu tả.

- Học sinh tiểu học vốn sống, vốn kiến thức và những rung cảm trước cái đẹp còn hạn chế nên chưa thổi được vào cảnh cái hồn để cảnh miêu tả trở nên sinh

động, ấn tượng hơn. Đặc biệt kỹ năng vận dụng các từ ngữ gợi hình, gợi tả và các biện pháp nghệ thuật tu từ còn lúng túng.

- Học sinh thường không có thói quen lập dàn ý mà viết ngay vào bài làm, nhớ đâu viết đó, viết rồi gạch bỏ, viết lại... biến bài văn tả cảnh của mình thành bài văn kể, liệt kê một cách khô khan chưa hình ảnh, cảm xúc.

6.2. Nội dung của giải pháp đề nghị công nhận là sáng kiến:

a) Mục đích của giải pháp

Qua thực trạng trên cho thấy các em còn hạn chế trong học tập ở phân môn Tập làm văn với một số kỹ năng quan trọng trong viết tốt bài văn tả cảnh cho nên mục đích của biện pháp là giúp cho các em vận dụng các từ ngữ gợi hình, gợi tả và các biện pháp nghệ thuật tu từ vào bài văn, giúp bài văn hay và mạch lạc giàu cảm xúc.

b) Tính mới của giải pháp (đối với giải pháp mới hoàn toàn) hoặc những điểm khác biệt, tính mới của các giải pháp so với các giải pháp đã biết (đối với các giải pháp có sự cải tiến đối với các giải pháp đã có).

Giải pháp 1: Tạo hứng thú học văn tả cảnh cho học sinh

Day Tập làm văn trước hết giáo viên tạo những tình huống để các em hào hứng khám phá những điều thú vị cho cảnh vật miêu tả. Khi ra đề Tập làm văn, giáo viên luôn hướng vào những đề bài yêu cầu viết những gì gần gũi, thân thiết với các em. Tạo hứng thú cho học sinh từ việc hào hứng đón nhận kết quả bài làm của mình từ giáo viên. Vì vậy về nhận xét, sửa bài cho học sinh tôi luôn thường xuyên thực hiện. Vậy, muốn có được tiết trả bài có hiệu quả giáo viên cần phải:

+ Nhận xét bài cẩn thận, kỹ càng: chữa từng lỗi nhỏ trong bài viết cho học sinh. Ghi lại các lỗi của học sinh theo từng loại như: lỗi về cách dùng từ, đặt câu, lỗi diễn đạt, lỗi chính tả, ... ghi lại các từ, các câu hay, đoạn văn hay.

+ Đọc những câu văn hay, đoạn văn hay để học sinh học tập. Trả bài và tổ chức cho học sinh thảo luận theo nhóm để các em trao đổi với các bạn, đọc cho nhau nghe các câu văn hay, giúp nhau sửa lỗi trong bài. Cho học sinh tự sửa lỗi và viết lại một đoạn cho đạt yêu cầu.

Việc đánh giá theo Văn bản hợp nhất 03/VBHN-BGDĐT là điều kiện thuận lợi để giáo viên nhận xét bài làm học sinh cho chu đáo. Thông qua việc đánh giá bằng lời hay đánh giá bằng nhận xét trong vở, sẽ giúp các em thấy rõ ưu điểm để phát huy đồng thời nhận ra những tồn tại thiếu sót để khắc phục. Như vậy khâu nhận xét, đánh giá sửa chữa lỗi sai góp phần không nhỏ cho bài văn của học sinh.

Giải pháp 2: Hướng dẫn học sinh cách quan sát cảnh vật miêu tả, cách chọn lựa hình ảnh, nội dung miêu tả

Đối với văn tả cảnh, đồ dùng chủ yếu là tranh, ảnh. Tuy nhiên có nhiều đối tượng miêu tả không thể cho các em quan sát tại lớp mà phải quan sát ngoài xã hội trên mạng In-tơ-nét. Một giải pháp tối ưu cho việc sử dụng tranh ảnh trong dạy học

đó là sử dụng công nghệ thông tin. Hiện nay, tại đơn vị tôi đã trang bị cho các lớp đầy đủ các loại máy móc, thiết bị, tivi. Tôi sử dụng tivi của lớp mình để chiếu cho các em xem những hình ảnh cảnh vật cụ thể, sinh động, để các em quan sát chi tiết hơn và tìm ra được những đặc điểm nổi bật hơn.

Trước hết phải tập cho học sinh quan sát, quan sát tổng thể đối tượng, ở cả trạng thái động và tĩnh, quan sát cảnh vật bằng tất cả các giác quan: thị giác, thính giác, khứu giác, vị giác, xúc giác...Quan sát trực tiếp hoặc hồi tưởng bằng trí nhớ. Cần phải biết chọn lọc những đặc điểm nổi bật của cảnh. Khi tả cảnh các em cần chú ý:

+ Tả bao quát toàn cảnh, nêu khung cảnh chung của cảnh vật và nêu cảm tưởng, cảm nhận chung của em về cảnh vật.

+ Tả từng bộ phận của cảnh theo một trình tự nào đó. Chú ý đặc điểm của cảnh vật về đường nét, màu sắc, âm thanh, chỉ ra những nét riêng, vẻ riêng của cảnh.

Giải pháp 3: Hướng dẫn học sinh lập dàn ý bằng sơ đồ tư duy và hướng dẫn học sinh viết đoạn văn của bài văn tả cảnh

Lập dàn ý là một việc làm không thể thiếu của một bài văn. Nếu học sinh lập dàn ý đúng và đầy đủ thì xem như bài viết của các em thành công được một nửa. Tôi đã giúp học sinh thực hiện theo các trình tự như sau:

+ *Thứ nhất: Cho học sinh nắm chắc bố cục bài văn tả cảnh gồm ba phần: mở bài, thân bài và kết bài.*

+ *Thứ hai: Tổ chức cho học sinh tập làm quen vẽ sơ đồ tư duy dàn ý từ những bài văn hoàn chỉnh.*

+ *Thứ ba: Tổ chức cho học sinh vẽ sơ đồ tư duy lập dàn ý từ một đề bài cụ thể bằng các bước vẽ sơ đồ tư duy như sau:*

- Bước 1: Xác định từ khóa
- Bước 2: Vẽ chủ đề trung tâm
- Bước 3: Vẽ thêm các tiêu đề phụ (nhánh cấp 1)
- Bước 4: Vẽ các nhánh cấp 2, cấp 3, ...
- Bước 5: Trình bày, nhận xét, bổ sung.

Ví dụ: Dựa vào bài “*Hoàng hôn trên sông Hương*” (TV5, trang 11).

Giáo viên hướng dẫn cho học sinh xác định nội dung, cấu trúc thành phần của bài văn để vẽ sơ đồ tư duy bằng những câu hỏi như sau: Nội dung chính miêu tả cảnh gì? Bài miêu tả gồm mấy phần? Đây là mở bài? Đây là thân bài? Và đây là kết bài? Mở bài nói về điều gì? Thân bài miêu tả những gì? Mỗi nội dung ấy miêu tả ra sao?. Kết bài nói về điều gì?. Từ những câu hỏi gợi ý trên, học sinh có thể tự vẽ được sơ đồ tư duy qua hoạt động nhóm. Sau đó giáo viên hướng dẫn học sinh viết đoạn văn của một bài tả cảnh:

+ Mở bài: Hướng dẫn theo nhiều cách, tùy vào đối tượng học sinh giúp các em lựa chọn mở bài trực tiếp hay gián tiếp. Khuyến khích học sinh năng khiếu viết theo kiểu gián tiếp bằng cách thông qua các sự vật, sự việc liên quan để giới thiệu cảnh định tả.

+ Thân bài: Đề tổ chức cho học sinh viết có hiệu quả, giáo viên hướng dẫn các em phát triển các ý dựa trên dàn bài đã lập. Chọn những câu từ hay lột tả được đặc điểm của cảnh vật và sử dụng các biện pháp tu từ: so sánh, nhân hóa kết hợp với việc sử dụng các câu liên kết giữa các đoạn trong bài.

+ Kết bài: Thực tế cho thấy học sinh thường làm kết bài không mở rộng. Kết bài như vậy không sai nhưng chưa hay, chưa hấp dẫn người đọc. Vì vậy giáo viên cần phải gợi ý để học sinh biết cách làm phần kết bài mở rộng bằng cảm xúc tự nhiên của mình.

Giải pháp 4: Khuyến khích học sinh đọc sách để mở rộng vốn từ

Giáo viên định hướng cho học sinh lựa chọn những quyển sách có nội dung phù hợp lứa tuổi, chủ đề; để mở rộng vốn từ ngữ vốn hiểu biết của các em. Ngoài ra ở những tiết hoạt động tập thể cuối tuần, giáo viên tổ chức xen kẽ cho học sinh chia sẻ những câu chuyện, những bài thơ hay đoạn văn hay mà các em đã được đọc. Từ đó hình thành cho các em thói quen đọc sách, tìm tòi, tiếp thu những cái hay, cái đẹp mà sách mang lại. Mỗi em trong lớp sẽ có một quyển “*Sổ tay cá nhân*” để ghi chép, lưu lại những câu văn, đoạn văn hay mà các em tâm đắc nhất, từ đó mỗi em sẽ lưu giữ và có được vốn kiến thức văn học và vốn ngôn từ riêng cho cá nhân mình. Đề tạo thói quen rèn luyện ý thức cho học sinh nhà trường triển khai mô hình “*Thư viện xanh, Thư viện ngoài trời*” để cho các em có thể đọc sách mọi lúc mọi nơi. Riêng ở lớp 5/1, tôi cũng trang bị cho các em học sinh góc Thư viện nhỏ để khi rảnh các em có thể tranh thủ đọc được. Lớp học tôi được nhà trường trang bị một chiếc ti vi, tôi thường mở chương trình “*Sách nói*” hằng ngày trước giờ nghỉ trưa của các em khoảng 10 đến 15 phút. Và nghe liên tục đến hết quyển sách sẽ chuyển sang quyển sách khác

c) Ưu, nhược, điểm của giải pháp mới:

**Ưu điểm:*

- Học sinh biết thực hiện làm một bài văn miêu tả cảnh theo trình tự các bước một cách độc lập và thành thói quen tốt.

- Nhiều học sinh biết cách sử dụng những biện pháp tu từ so sánh, nhân hóa vào bài của mình làm cho bài văn trở nên sinh động và giàu hình ảnh. Câu từ các em sử dụng đã nói lên được cảm nhận, cảm xúc của các em về đối tượng miêu tả. Khi viết các em đã biết sắp xếp ý, cấu trúc theo một trình tự hợp lí hơn.

**Nhược điểm:* Chưa phát hiện.

7. Khả năng áp dụng của giải pháp

Biện pháp này có thể làm tài liệu để áp dụng được với giáo viên dạy ở khối lớp 5 tại đơn vị, còn có thể nhân rộng trong khối lớp 5 các trường bạn trong tỉnh Đồng Tháp.

8. Hiệu quả, lợi ích thu được hoặc dự kiến có thể thu được do áp dụng giải pháp:

Từ khi áp dụng kinh nghiệm này vào giảng dạy, tôi nhận thấy học sinh có nhiều hứng thú hơn khi học phân môn Tập làm văn. Cuối học kì 1 của năm học, tôi đã tiến hành điều tra, kết quả khảo sát cho thấy chất lượng học tập của học sinh lớp 5/1 được cải thiện cụ thể như sau:

Thời gian	TSHS	Có hứng thú, ham thích môn học	Tỉ lệ	Vốn từ còn rất hạn chế, chưa sử dụng các biện pháp tu từ. Khó bộc lộ cảm xúc, tình cảm.	Tỉ lệ	Sắp xếp các ý rời rạc, miêu tả không theo một trình tự hợp lí.	Tỉ lệ
Đầu năm	39	5	12,8 2%	14	35,9 %	20	51,28 %
Cuối HKI	39	33	84,6 1%	4	10,26 %	2	5,13%

Qua bảng số liệu trên, cho thấy số lượng học sinh yêu thích môn học Tập làm văn đã tăng lên, biết thực hiện làm một bài văn miêu tả cảnh theo trình tự các bước một cách độc lập và thành thói quen tốt. Nhiều học sinh biết cách sử dụng những biện pháp tu từ so sánh, nhân hóa vào bài của mình làm cho bài văn trở nên sinh động và giàu hình ảnh. Câu từ các em sử dụng đã nói lên được cảm nhận, cảm xúc của các em về đối tượng miêu tả. Khi viết các em đã biết sắp xếp ý, cấu trúc theo một trình tự hợp lí hơn.

9. Những thông tin cần được bảo mật (nếu có): Không có

10. Các điều kiện cần thiết để áp dụng sáng kiến

- Đối với học sinh: Cần phải tích cực hơn, tự tin hơn trong quá trình học tập để phối hợp với giáo viên đạt kết quả cao hơn.

- Đối với giáo viên: Nhiệt tình và tận tụy hướng dẫn các em thực hiện theo các bước, luôn chủ động quan sát kịp thời nhắc nhở giúp đỡ các em khi gặp khó khăn

- Đối với phụ huynh: Luôn quan tâm giúp đỡ và tạo mọi điều kiện cho con em được học tập một cách tốt nhất.

11. Đánh giá lợi ích thu được hoặc dự kiến có thể thu được do áp dụng sáng kiến theo ý kiến của tác giả

- Sau khi áp dụng biện pháp trên vào giảng dạy, tôi nhận thấy học sinh có nhiều hứng thú hơn khi học phân môn Tập làm văn, số lượng học sinh yêu thích môn học đã tăng lên rõ rệt.

- Nhiều học sinh biết cách sử dụng những biện pháp tu từ so sánh, nhân hóa vào bài của mình làm cho bài văn trở nên sinh động và giàu hình ảnh. Câu từ các em sử dụng đã nói lên được cảm nhận, cảm xúc của các em về đối tượng miêu tả. Khi viết các em đã biết sắp xếp ý, cấu trúc theo một trình tự hợp lí hơn.

12. Đánh giá lợi ích thu được hoặc dự kiến có thể thu được do áp dụng sáng kiến theo ý kiến của tổ chức, cá nhân đã tham gia áp dụng sáng kiến lần đầu, kể cả áp dụng thử (nếu có): Không có

13. Danh sách những người đã tham gia áp dụng thử hoặc áp dụng sáng kiến lần đầu (nếu có): Không có

Số TT	Họ và tên	Ngày tháng năm sinh	Nơi công tác (hoặc nơi thường trú)	Chức danh	Trình độ chuyên môn	Nội dung công việc hỗ trợ

Tôi xin cam đoan mọi thông tin nêu trong đơn là trung thực, đúng sự thật và hoàn toàn chịu trách nhiệm trước pháp luật./.

Châu Thành, ngày 11 tháng 7 năm 2023
NGƯỜI NỘP ĐƠN

Đỗ Thị Anh Thư